

ความก้าวหน้าของวิชาชีพอาจารย์และ แนวทางการพัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพ ด้านการสอนของ มทส

โดย

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

I
หลักการ
และเหตุผล

- ➔ สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรทางวิชาการ
 - ➔ ใช้วิชาการเป็นปัจจัยสำคัญของการทำภารกิจ จึงต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence)
 - ➔ ภารกิจหลัก คือ การสร้างคน (แรงงานความรู้) และการสร้างความรู้สู่ความเป็นเลิศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม ให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาได้และแข่งขันได้
- ➔ การสอน (Teaching) และการวิจัย (Research) จึงเป็น 2 ด้าน ของเหรียญอันเดียวกัน

I หลักการ และเหตุผล

ภารกิจด้านการสอนเป็นภารกิจที่สถาบันอุดมศึกษา ทุกแห่ง
ต้องทำ เพราะการสอนดีมีคุณภาพจะทำให้มีนักศึกษามาก
ก็จะทำให้เกิดความมั่นคงและสามารถให้บริการด้านอื่นได้
เต็มที่ด้วย

วิวัฒนาการของการสอนจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้เรียน
ในห้องเรียนสู่ระหว่างครู+ผู้สนับสนุนการเรียนรู้+สื่อและ
แหล่งวิทยาการเป็น **BLENDED TEACHING +
LEARNING ENVIRONMENT**

กระแสการเรียนรู้การสอนในศตวรรษที่ 21 เน้นผลลัพธ์และ
ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (**LEARNING OUTCOME**)
คณาจารย์และผู้สนับสนุนการเรียนรู้จึงต้องมี “สมรรถนะ
ด้านความเป็นครู” ตามมาตรฐานวิชาชีพครู

II การสอนใน ฐานะวิชาชีพ ชั้นสูง

➔ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ครู
และบุคลากรทางการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญา
เป็นวิชาชีพชั้นสูง (PROFESSION) ที่ต้องมี
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ยกเว้น คณาจารย์และ
ผู้บริหารในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

II

การสอนใน ฐานะวิชาชีพ ชั้นสูง

➔ การพัฒนาคณาจารย์ซึ่งเป็นนักวิชาการตามศาสตร์
วิชาชีพของตนเพื่อเพิ่ม “สมรรถนะด้านความเป็น
ครู” ในระดับอุดมศึกษา

➔ ศึกษาเพิ่มเติมจากหลักสูตรด้านครุศาสตร์หรือ
ศึกษาศาสตร์

➔ การฝึกอบรมเพิ่มเติมขณะทำ
หน้าที่ (IN-SERVICE
TRAINING) เน้นหลักสูตร
ระยะสั้น

➔ มหาวิทยาลัย
จัดเอง

➔ หน่วยงาน
ภายนอก
จัดบริการให้

II การสอนใน ฐานะวิชาชีพ ชั้นสูง

จัดหน่วยงานกลาง
เพื่อพัฒนา
คณาจารย์อย่าง
ต่อเนื่อง

สมาคมเครือข่ายวิชาชีพ
อาจารย์และองค์กร
ระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท) เพื่อพัฒนา
อาจารย์มืออาชีพ
หน่วยงานกลางใน
มหาวิทยาลัย

การพัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพด้านการสอนและ
การสนับสนุนการเรียนรู้ของอังกฤษ (UK
PROFESSIONAL STANDARDS FRAME
WORK : UKPSF) โดยสถาบันการอุดมศึกษา
(THE HIGHER EDUCATION ACADEMY)

**III
HEA
&
UKPSF**

ตั้งขึ้นใน ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) เป็น
หน่วยงานอิสระระดับชาติในสหราชอาณาจักร
ได้พัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพ
ระดับอุดมศึกษา UKPSF เพื่อประเมินและ
รับรองหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการสอน
ของคณาจารย์

ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา จัดฝึกอบรมและ
ประเมินคุณภาพการสอนและกำหนด
วิทยฐานะของผู้ผ่านการประเมิน
(DESCRIPTORS)

**III
HEA
&
UKPSF**

**พัฒนา
คณาจารย์
และ
ผู้สนับสนุน
การเรียนรู้**

**สู่การเป็น
อาจารย์
มืออาชีพ
3 มิติ**

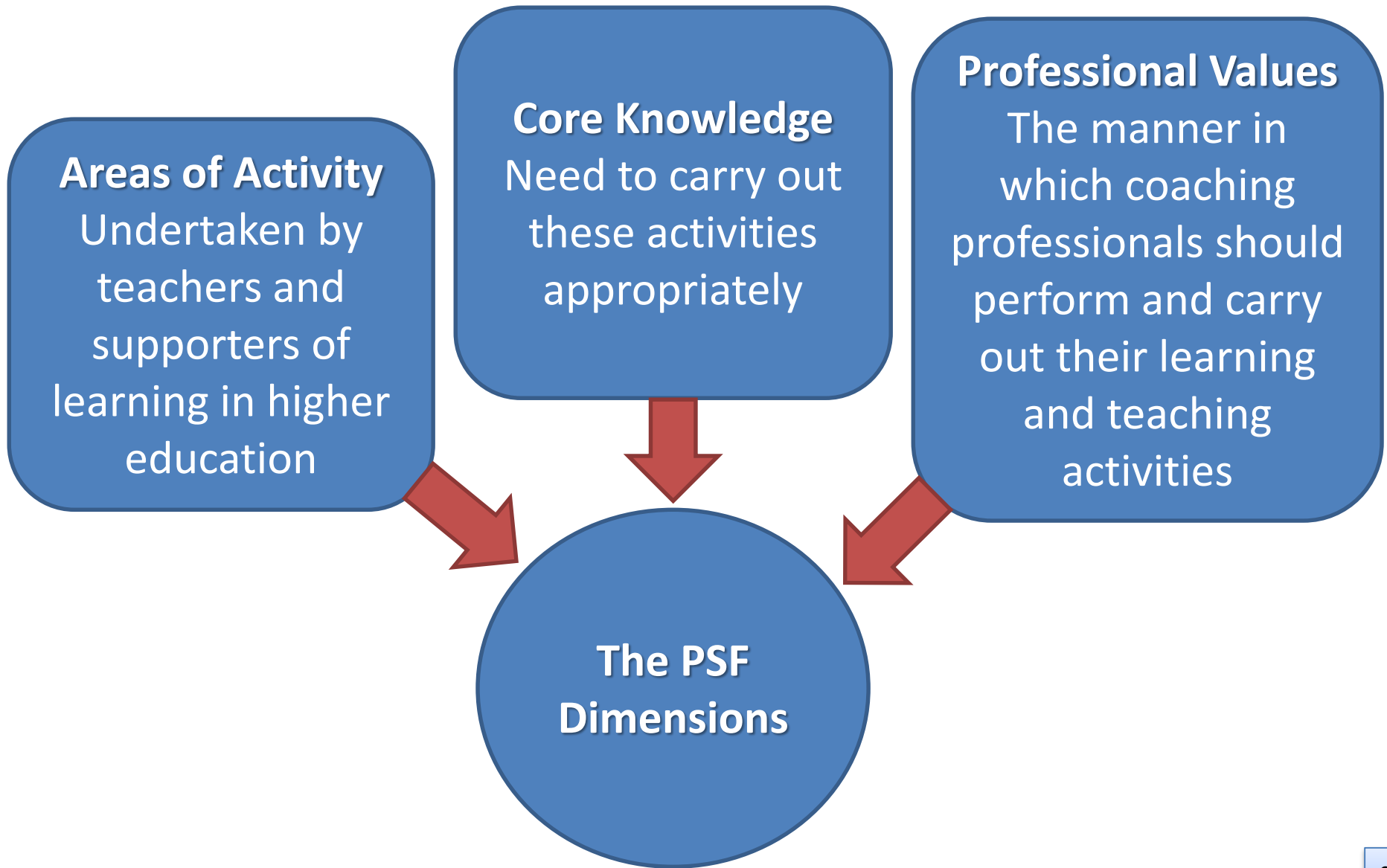
**ความเป็นนักวิชาการ
(Scholar)**

**ความเป็นครู
(Teacher)**

**ความเป็นคน
(Person)**

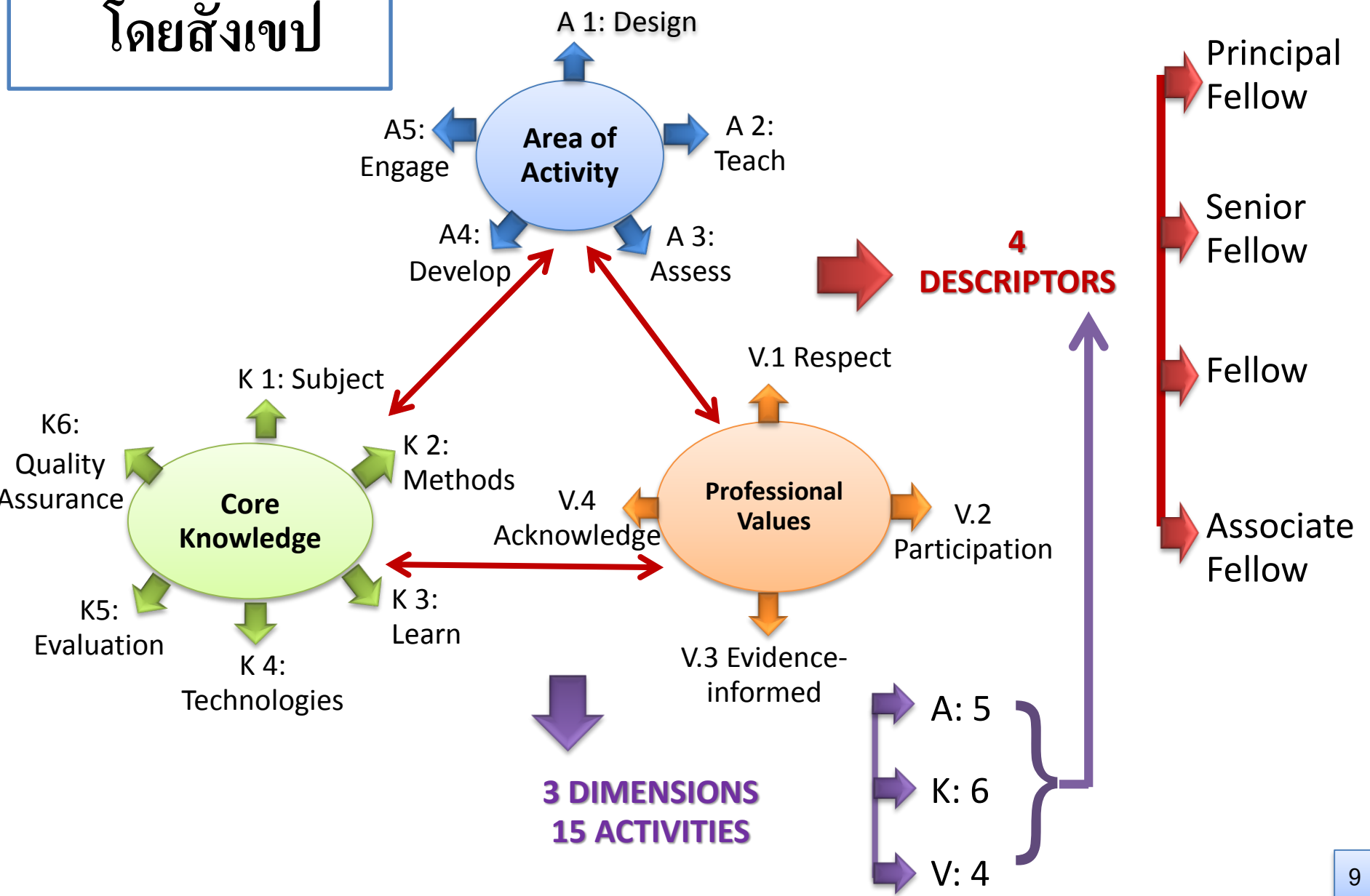
**: รับผิดชอบ ปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยความเข้าใจ
ใส่ใจ มีจิตสำนึกและ
มีส่วนร่วมใน
การพัฒนาองค์กร**

III มิติของกรอบมาตรฐานวิชาชีพ (PSF Dimensions)

IV สาระสำคัญ
โดยสังเขป

UK Professional Standards Framework (PSF)
for Teaching and Supporting Learning in Higher Education

V สาระสำคัญในแต่ละมิติ

มิติด้านกิจกรรม
(Areas of Activity)

มิติด้านความรู้หลัก
(Core Knowledge)

มิติด้านค่านิยมทางวิชาชีพ
(Professional Values)

มิติด้านกิจกรรม (Areas of Activity)

- A1 : ออกแบบและวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และ/หรือโปรแกรมการศึกษา
- A2 : สอนและ/หรือสนับสนุนการเรียนรู้
- A3 : ประเมินและให้ข้อมูลการป้อนกลับกับผู้เรียน
- A4 : พัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล และวิธีการที่สนับสนุนนักศึกษาและการแนะแนว
- A5 : เข้าร่วมในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในด้านรายวิชา/สาขาวิชาและวิทยาการการสอน การวิจัย ความเป็นนักวิชาการ และการประเมินผลการปฏิบัติทางวิชาชีพ

มิติด้านความรู้หลัก (Core Knowledge)

K1 : สาระรายวิชา

K2 : วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสอน การเรียนรู้และการประเมิน
ในสาระรายวิชาและที่ระดับของหลักสูตรวิชาการ

K3 : นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างไร ทั้งโดยทั่วไปและภายในสาระของ
รายวิชา/สาขาวิชา

K4 : การใช้และเห็นคุณค่าของเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสม

K5 : วิธีการประเมินประสิทธิผลของการสอน

K6 : ความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและการปรับปรุง
คุณภาพสำหรับการปฏิบัติทางวิชาการและวิชาชีพเน้นการ
สอน

มิติด้านค่านิยมทางวิชาชีพ (Professional Values)

V1 : คำนึงถึงผู้เรียนเป็นรายบุคคล และความหลากหลายของ
ชุมชนการเรียนรู้

V2: ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาและความ
เท่าเทียมด้านโอกาสของผู้เรียน

V3 : ใช้แนวทางข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลลัพธ์จากการวิจัย ความ
เป็นนักวิชาการและการพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

V4 : ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของระบบอุดมศึกษาใน
บริบทที่กว้างขวางขึ้น และผลที่ตามมาสำหรับการปฏิบัติเชิง
วิชาชีพ เพื่อสนองตอบความต้องการของสังคม

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
Associate Fellow	● นักวิจัยที่ต้องมีส่วนร่วมในการสอน เช่น นักศึกษาปริญญาเอก นักวิจัยหลังปริญญาเอก ● อาจารย์ใหม่ที่ไม่ได้มีประสบการณ์การสอน ● บุคลากรสนับสนุนการเตรียมงานวิชาการ เช่น นักเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ ● นักวิชาการที่มีประสบการณ์ตามสาขาวิชาชีพ ซึ่งใหม่ต่อการสอนและ/หรือสนับสนุนการเรียนรู้	Descriptor 1 ● มีผลสำเร็จอย่างน้อย 2 ข้อใน A1-A5 ● มีความรู้หลักที่เหมาะสม และมีความเข้าใจอย่างน้อย K1 และ K2

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
Fellow	● นักวิชาการใหม่ ● นักวิชาการและ/หรือผู้สนับสนุนที่มีภาระงานหลักด้านการเรียนการสอน ● นักวิชาการที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ แต่ยังไม่หมดต่อระดับอุดมศึกษา ● อาจารย์ที่มีภาระงานหลักเน้นด้านการเรียนการสอน	Descriptor 2 ● มีผลสำเร็จใน A1-A5 ● มีความรู้หลัก K1-K6 ● มีค่านิยมทางวิชาชีพ V1-V4

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
Senior Fellow	● อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูง สร้างผลกระทบและมีความรับผิดชอบในการบริหารหรือการพัฒนารายวิชา และ/หรือหลักสูตร ● อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาอาจารย์ใหม่ ● อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูง ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับสถาบัน	Descriptor 3 ● มีผลสำเร็จใน A1-A5 ● มีความรู้หลัก K1-K6 ● มีค่านิยมทางวิชาชีพ V1-V4

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
Principal Fellow	● อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูงยิ่ง และ/หรือ อาจารย์อาวุโสที่มีความรับผิดชอบในวงกว้างหรือเป็นผู้นำการวางแผนกลยุทธ์ด้านการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ ● อาจารย์ที่รับผิดชอบต่อความเป็นผู้นำด้านกลยุทธ์ของสถาบันและการวางนโยบายด้านการเรียนการสอน ● อาจารย์ที่ทำให้เกิดผลกระทบเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ ในวงกว้างและมีอิทธิพลต่อสถาบันการศึกษาอื่น	Descriptor 4 ● มีผลสำเร็จใน A1-A5 ● มีความรู้หลัก K1-K6 ● มีค่านิยมทางวิชาชีพ V1-V4

VII การประยุกต์ PSF มาใช้ในประเทศไทย

สามารถนำ PSF มาใช้เป็นกรอบมาตรฐานการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้
เนื่องจาก

- (1) การศึกษาระดับอุดมศึกษามีความเป็นสากลสูง
- (2) วิทยาการการสอนในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นสากลสูงเช่นกัน
- (3) มีการประยุกต์ใช้ในหลายประเทศได้ผลดี
- (4) มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้ศึกษาและร่วมมือกับ HEA ที่จะนำ PSF มาใช้ อาทิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นต้น
- (5) การสอนระดับอุดมศึกษา มีลักษณะเป็นทีม และเป็น **BLENDED TEACHING** ระหว่างผู้สอน ผู้สนับสนุนการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งความรู้ การสอนที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีกรอบมาตรฐานและใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผู้สอนและผู้สนับสนุนการเรียนรู้ตามแนว PSF

VIII แนวทางการพัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพด้านการสอนของ มทส.

มี 5 องค์ประกอบ

- (1) กำหนดกรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอนของ มทส. (SUT PSF)
- (2) พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม
- (3) จัดฝึกอบรมและประเมินคุณภาพการสอน
- (4) กำหนดวิทยฐานะของผู้ผ่านการประเมิน (DESCRIPTORS)
- (5) การให้แรงจูงใจและการยกย่องแก่คณาจารย์และผู้สนับสนุนการเรียน
(INCENTIVES & RECOGNITION)

ความก้าวหน้าของวิชาชีพอาจารย์และ แนวทางการพัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพ ด้านการสอนของ มทส

โดย

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

